Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΌΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΎ ΔΙΚΑΣΤΗΡΊΟΥ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

της 3ης Φεβρουαρίου 2021 * [i]

«Θεσμικό δίκαιο – Κοινοβούλιο – Ηθική παρενόχληση – Αποφάσεις του Προέδρου του Κοινοβουλίου με τις οποίες διαπιστώνεται η ύπαρξη περίπτωσης παρενόχλησης δύο διαπιστευμένων κοινοβουλευτικών βοηθών και επιβάλλεται σε βάρος βουλευτή η κύρωση της απώλειας του δικαιώματος αποζημίωσης διαμονής επί δώδεκα ημέρες – Άρθρα 11 και 166 του εσωτερικού κανονισμού του Κοινοβουλίου – Εσωτερική προσφυγή – Απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου με την οποία επιβεβαιώνεται η κύρωση – Άρθρο 167 του εσωτερικού κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου – Προσφυγή ακυρώσεως – Προθεσμία άσκησης προσφυγής – Παραδεκτό – Δικαιώματα άμυνας – Εξωσυμβατική ευθύνη»

Στην υπόθεση T-17/19,

Giulia Moi, κάτοικος [*δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα*] (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τον M. Pisano και τον P. Setzu, δικηγόρους,

προσφεύγουσα-ενάγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπούμενου από τον T. Lazian, την S. Seyr και την M. Windisch,

καθού-εναγομένου,

με αντικείμενο, αφενός, αίτημα βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ για ακύρωση διαφόρων πράξεων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο διαδικασίας σχετικής με τη διαπίστωση παρενόχλησης και την επιβολή σχετικής κύρωσης, η οποία κινήθηκε κατά της προσφεύγουσας-ενάγουσας, και, επικουρικώς, αίτημα για διαπίστωση του υπέρμετρου και/ή δυσανάλογου χαρακτήρα της κύρωσης που της επιβλήθηκε και για αντικατάστασή της με την προβλεπόμενη κατ' άρθρο 166, στοιχείο α', του εσωτερικού κανονισμού του Κοινοβουλίου κύρωση και, αφετέρου, αίτημα βάσει του άρθρου 268 ΣΛΕΕ να υποχρεωθεί το Κοινοβούλιο να της καταβάλει αποζημίωση και να αναθέσει στον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου να δημοσιοποιήσει τη σχετική πληροφορία σε συνεδρίαση της ολομέλειας του Κοινοβουλίου,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

[i] — Σύμφωνα με τη ρύθμιση σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της δικαιοδοτικής λειτουργίας του Γενικού Δικαστηρίου, με απόφαση του Γραμματέα, ένα δεδομένο απαλείφθηκε από το μη εμπιστευτικό κείμενο της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου και αντικαταστάθηκε με τη μνεία [*δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα*].

συγκείμενο από τους S. Gervasoni, πρόεδρο, L. Madise, P. Nihoul (εισηγητή), R. Frendo και J. Martín y Pérez de Nanclares, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, κύριος διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 10ης Ιουλίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

I. Ιστορικό της διαφοράς

1 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα [στο εξής: προσφεύγουσα] Giulia Moi υπήρξε βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μεταξύ των ετών 2014 και 2019.

2 Στις 22 Νοεμβρίου 2017, δύο από τους διαπιστευμένους κοινοβουλευτικούς βοηθούς της (στο εξής: δύο ΔΚΒ) υπέβαλαν αίτηση αρωγής βάσει του άρθρου 24 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΚΥΚ), προβάλλοντας δύσκολες συνθήκες εργασίας.

3 Στις 27 και 28 Νοεμβρίου 2017, οι δύο ΔΚΒ υπέβαλαν καταγγελία για παρενόχληση στην επιτροπή για την εξέταση καταγγελιών λόγω παρενόχλησης μεταξύ διαπιστευμένων κοινοβουλευτικών βοηθών και βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και την πρόληψή της στον χώρο εργασίας (στο εξής: συμβουλευτική επιτροπή), η οποία συστάθηκε με το άρθρο 1, παράγραφος 1, των εσωτερικών διατάξεων σχετικά με την εξέταση καταγγελιών λόγω παρενόχλησης μεταξύ διαπιστευμένων κοινοβουλευτικών βοηθών και βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και την πρόληψή της στον χώρο εργασίας, της 14ης Απριλίου 2014, όπως τροποποιήθηκαν στις 6 Ιουλίου 2015 (στο εξής: διατάξεις της 14ης Απριλίου 2014, όπως τροποποιήθηκαν στις 6 Ιουλίου 2015).

4 Με επιστολή της 23ης Φεβρουαρίου 2018, η συμβουλευτική επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα για το περιεχόμενο των καταγγελιών των δύο ΔΚΒ και την κάλεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί των ισχυρισμών τους.

5 Στις 27 Φεβρουαρίου 2018, έλαβε χώρα η ακρόαση των δύο ΔΚΒ ενώπιον της συμβουλευτικής επιτροπής.

6 Στις 9 Μαρτίου 2018, η προσφεύγουσα κατέθεσε τις παρατηρήσεις της επί των καταγγελιών των δύο ΔΚΒ.

7 Στις 20 Μαρτίου 2018, έλαβε χώρα η ακρόαση της προσφεύγουσας ενώπιον της συμβουλευτικής επιτροπής.

8 Στις 28 Μαρτίου 2018, η προσφεύγουσα απηύθυνε στη συμβουλευτική επιτροπή συμπληρωματικά έγγραφα.

9 Με επιστολή της 22ας Μαΐου 2018, η πρόεδρος της συμβουλευτικής επιτροπής υπέβαλε στον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου γνώμη με την οποία η επιτροπή αυτή διαπίστωνε την ύπαρξη παρενόχλησης κατά την έννοια του άρθρου 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ.

10 Με επιστολή της 3ης Ιουλίου 2018, η οποία κοινοποιήθηκε την επομένη, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ενημέρωσε την προσφεύγουσα για τα περιλαμβανόμενα στη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής πορίσματα σχετικά με την ύπαρξη παρενόχλησης και την κάλεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί των πορισμάτων αυτών έως τις 20 Ιουλίου 2018.

11 Με επιστολή της 18ης Ιουλίου 2018, η οποία περιήλθε στο Κοινοβούλιο στις 20 Ιουλίου 2018, η προσφεύγουσα ανταποκρίθηκε στην κλήση του Προέδρου αμφισβητώντας την ύπαρξη της παρενόχλησης.

12 Με επιστολή της 2ας Οκτωβρίου 2018, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου, αφού εξέτασε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής και τις παρατηρήσεις της προσφεύγουσας, ενημέρωσε την τελευταία ότι «[συντασσόταν] με τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής, στην οποία [αποδεικνυόταν] ότι η κατάσταση περί της οποίας έκαναν λόγο τα δύο πρόσωπα που υπέβαλαν καταγγελία [συνιστούσε] ηθική παρενόχληση κατά την έννοια του ΚΥΚ». Στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, το Κοινοβούλιο χαρακτήρισε την επιστολή αυτή ως «απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης». Στην παρούσα απόφαση, με αυτή την ονομασία θα γίνεται στο εξής αναφορά στο εν λόγω έγγραφο.

13 Την ίδια ημέρα, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου απηύθυνε στην προσφεύγουσα άλλο έγγραφο, τιτλοφορούμενο «Απόφαση του Προέδρου της 2ας Οκτωβρίου 2018», με το οποίο, αφενός, σημείωσε ότι η συμπεριφορά της προσφεύγουσας «απάδει προς τις αρχές και τις αξίες τις οποίες μνημονεύει ο [εσωτερικός κανονισμός του Κοινοβουλίου], ειδικότερα δε το άρθρο 2 [ΣΕΕ] και τα άρθρα 1 (σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας) και 31 (δικαίωμα σε συνθήκες εργασίας οι οποίες σέβονται την υγεία, την ασφάλεια και την αξιοπρέπεια των εργαζομένων) του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης», και, αφετέρου, επισήμανε ότι είχε «αποφασίσει να επιβάλει στην [προσφεύγουσα], λόγω της συμπεριφοράς της προς τους [δύο ΔΚΒ], η οποία χαρακτηρ[ίστηκε] ως ηθική παρενόχληση, κύρωση συνιστάμενη στην απώλεια του δικαιώματος αποζημίωσης διαμονής για χρονικό διάστημα δώδεκα ημερών». Στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας, το Κοινοβούλιο χαρακτήρισε την επιστολή αυτή ως «απόφαση του Προέδρου σχετικά με την κύρωση». Στην παρούσα απόφαση, με αυτή την ονομασία θα γίνεται στο εξής αναφορά στο εν λόγω έγγραφο.

14 Τα δύο έγγραφα που μνημονεύονται στις σκέψεις 12 και 13 ανωτέρω κοινοποιήθηκαν από κοινού στην προσφεύγουσα.

15 Στις 16 Οκτωβρίου 2018, η προσφεύγουσα άσκησε, σύμφωνα με όσα της επέτρεπε το άρθρο 167 του εσωτερικού κανονισμού του Κοινοβουλίου, όπως ίσχυε (στο εξής: εσωτερικός κανονισμός), εσωτερική προσφυγή ενώπιον του προεδρείου του Κοινοβουλίου κατά της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση. Με την προσφυγή αυτή, αμφισβήτησε τον χαρακτηρισμό της συμπεριφοράς της προς τους δύο ΔΚΒ ως παρενόχληση και, επικουρικώς, ζήτησε να της επιβληθεί ελαφρύτερη κύρωση.

16 Με απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2018, η οποία απαγγέλθηκε στις 14 Νοεμβρίου 2018 σε συνεδρίαση της ολομέλειας και κοινοποιήθηκε αυθημερόν, το προεδρείο του Κοινοβουλίου επιβεβαίωσε την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την κύρωση (στο εξής: απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου).

II. Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

17 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 11 Ιανουαρίου 2019, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή-αγωγή (στο εξής: προσφυγή).

18 Κατόπιν πρότασης του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 89 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, κάλεσε το Κοινοβούλιο να καταθέσει ορισμένα έγγραφα και έθεσε στους διαδίκους γραπτές ερωτήσεις, καλώντας τους να απαντήσουν γραπτώς. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν στα ως άνω μέτρα εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

19 Κατόπιν πρότασης του τέταρτου τμήματος, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να παραπέμψει την υπόθεση σε πενταμελές τμήμα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 28 του Κανονισμού Διαδικασίας.

20 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 10ης Ιουλίου 2020.

21 Με την προσφυγή της, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– κυρίως, να ακυρώσει την απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου, την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την κύρωση, καθώς και «κάθε πράξη που προηγείται, είναι συναφής και έπεται της προβλεπόμενης κύρωσης»·

– επικουρικώς, «να διαπιστώσει ότι η επιβληθείσα πειθαρχική κύρωση είναι υπέρμετρη [ή] δυσανάλογη και, συνακόλουθα, να την αντικαταστήσει με την προβλεπόμενη στο άρθρο 166, [παράγραφος 3, στοιχείο] α', του εσωτερικού κανονισμού» κύρωση·

– εν πάση περιπτώσει, να υποχρεώσει το Κοινοβούλιο να της καταβάλει αποζημίωση την οποία θα καθορίσει κατά δίκαιη κρίση, συνιστάμενη στην καταβολή ποσού 50 000 ευρώ ή οποιουδήποτε άλλου, μεγαλύτερου ή μικρότερου, ποσού το οποίο θα κρίνει αρμόζον, και να αναθέσει στον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου να δημοσιοποιήσει τη σχετική πληροφορία σε σύνοδο της ολομέλειας·

– να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

22 Επιπλέον, η προσφεύγουσα διατυπώνει διάφορα αιτήματα για λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και διεξαγωγής αποδείξεων, καθώς και αιτήματα προσκόμισης αποδεικτικών στοιχείων και πρότασης αποδεικτικών μέσων.

23 Το Κοινοβούλιο ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– να απορρίψει ως απαράδεκτο το αίτημα ακυρώσεως της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση·

– να απορρίψει ως απαράδεκτο το αίτημα ακυρώσεως κάθε άλλης προπαρασκευαστικής, συναφούς ή επακόλουθης της κύρωσης πράξης·

– να απορρίψει ως απαράδεκτα τα αιτήματα με τα οποία η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να απευθύνει στο Κοινοβούλιο διαταγές και να ενεργήσει αντ' αυτού·

– να απορρίψει ως απαράδεκτα τα αιτήματα προσκόμισης αποδεικτικών στοιχείων και πρότασης αποδεικτικών μέσων, καθώς και τα αιτήματα λήψης μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και διεξαγωγής αποδείξεων·

– να απορρίψει ως απαράδεκτα τα αιτήματα αποζημίωσης·

– να απορρίψει την προσφυγή ως εν μέρει απαράδεκτη και, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμη κατά τα λοιπά·

– να καταδικάσει την προσφεύγουσα στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

III. Σκεπτικό

A. Επί του εφαρμοστέου δικαίου

24 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι οι εφαρμοστέες εν προκειμένω διατάξεις είναι τα άρθρα 11, 166 και 167 του εσωτερικού κανονισμού, καθώς και οι διατάξεις της 14ης Απριλίου 2014, όπως τροποποιήθηκαν στις 6 Ιουλίου 2015.

25 Όπως παραδέχθηκε το Κοινοβούλιο με τις απαντήσεις του στις ερωτήσεις που του έθεσε το Γενικό Δικαστήριο, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου, στην απόφασή του σχετικά με την κύρωση, εκ παραδρομής μνημόνευσε την απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου, της 2ας Ιουλίου 2018, σχετικά με τη λειτουργία της συμβουλευτικής επιτροπής που εξετάζει τις καταγγελίες για παρενόχληση οι οποίες αφορούν τους βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και με τις διαδικασίες εξέτασης που εφαρμόζει.

26 Πράγματι, η τελευταία αυτή απόφαση, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, εφαρμόζεται μόνο στις αιτήσεις αρωγής που υποβάλλονται μετά την 1η Σεπτεμβρίου 2018. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τη σκέψη 2 ανωτέρω, οι αιτήσεις αρωγής υποβλήθηκαν από τους δύο ΔΚΒ στις 22 Νοεμβρίου 2017.

B. Επί του ακυρωτικού αιτήματος

1. Επί του παραδεκτού του ακυρωτικού αιτήματος υπό το πρίσμα του άρθρου 76 του Κανονισμού Διαδικασίας

27 Χωρίς να προβάλει ρητώς ένσταση απαραδέκτου, το Κοινοβούλιο παρατηρεί ότι, σε αντίθεση με όσα επιτάσσει το άρθρο 76 του Κανονισμού Διαδικασίας, η προσφεύγουσα δεν διάρθρωσε το ακυρωτικό αίτημά της με βάση σαφώς προσδιορισμένους λόγους ακυρώσεως.

28 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, δυνάμει του άρθρου 21, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο έχει εφαρμογή στην ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασία κατά το άρθρο 53, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω Οργανισμού, και δυνάμει του άρθρου 76, στοιχείο δ′, του Κανονισμού Διαδικασίας, το εισαγωγικό δικόγραφο πρέπει, μεταξύ άλλων, να προσδιορίζει το αντικείμενο της διαφοράς και να περιέχει συνοπτική έκθεση των προβαλλόμενων λόγων ή ισχυρισμών. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να είναι αρκούντως σαφή και ακριβή ώστε να παρέχουν στον μεν καθού ή εναγόμενο τη δυνατότητα να προετοιμάσει την

άμυνά του, στο δε Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα να ασκήσει τον δικαστικό του έλεγχο, χωρίς να χρειάζεται ενδεχομένως άλλα στοιχεία. Προς κατοχύρωση της ασφάλειας του δικαίου και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, είναι αναγκαίο, για να μπορεί μια προσφυγή ή αγωγή να κριθεί παραδεκτή, τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται να προκύπτουν, τουλάχιστον συνοπτικώς αλλά κατά τρόπο συνεκτικό και κατανοητό, από αυτό καθεαυτό το κείμενο του δικογράφου (βλ. απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2018, SH κατά Επιτροπής, T-283/17, EU:T:2018:917, σκέψη 86 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

29 Εν προκειμένω, αληθεύει ότι το δικόγραφο της προσφυγής δεν εκθέτει διαδοχικώς τους διάφορους λόγους και ισχυρισμούς υπό χωριστούς τίτλους.

30 Εντούτοις, όπως επισημαίνει η προσφεύγουσα με το υπόμνημα απαντήσεως, η επιλεγείσα διάρθρωση δεν εμποδίζει το Γενικό Δικαστήριο να εντοπίσει τρεις λόγους ακυρώσεως προς στήριξη του ακυρωτικού αιτήματος, τους οποίους εξάλλου αντέκρουσε το Κοινοβούλιο. Οι λόγοι αυτοί αφορούν, πρώτον, παράβαση του άρθρου 41, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, παράβαση του καθήκοντος αμεροληψίας, καθώς και προσβολή του «δικαιώματος συμμετοχής και εκατέρωθεν ακροάσεως», δεύτερον, έλλειψη αιτιολογίας και, τρίτον, κατάχρηση εξουσίας.

31 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το δικόγραφο της προσφυγής ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 76, στοιχείο δ′, του Κανονισμού Διαδικασίας.

2. Επί του αντικειμένου του ακυρωτικού αιτήματος

32 Όπως προκύπτει από την περιγραφή του αντικειμένου της προσφυγής και από το αιτητικό του δικογράφου, η προσφεύγουσα ζητεί την ακύρωση της απόφασης του προεδρείου του Κοινοβουλίου.

33 Στην πρώτη σελίδα του δικογράφου, και δη στο σημείο που αφορά τον καθορισμό του αντικειμένου της προσφυγής, η προσφεύγουσα ζητεί επιπλέον την ακύρωση της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση.

34 Επισημαίνεται επίσης ότι, μολονότι η απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης δεν μνημονεύεται ρητώς, ούτε στην περιγραφή του αντικειμένου της προσφυγής ούτε στο αιτητικό του δικογράφου, μεταξύ των πράξεων των οποίων ζητείται η ακύρωση, από την έκθεση των λόγων ακυρώσεως προκύπτει ότι σαφής πρόθεση της προσφεύγουσας ήταν να προσβάλει και αυτή την απόφαση.

35 Τούτο δεν αμφισβητείται, εξάλλου, από το Κοινοβούλιο.

36 Δεδομένου ότι το Κοινοβούλιο εντόπισε το ως άνω αίτημα και έδωσε εμπεριστατωμένη απάντηση, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το ακυρωτικό αίτημα αφορά επίσης την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης, μολονότι, από τυπική άποψη, η απόφαση αυτή δεν κατονομάζεται στην περιλαμβανόμενη στο δικόγραφο περιγραφή του αντικειμένου της προσφυγής (πρβλ. απόφαση της 2ας Μαρτίου 1967, Simet και Feram κατά Ανωτάτης Αρχής, 25/65 και 26/65, EU:C:1967:4, σ. 483).

37 Η διαπίστωση ότι το ακυρωτικό αίτημα αφορά και την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης επιβεβαιώνεται από το αίτημα που διατύπωσε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της περιγραφής του αντικειμένου της προσφυγής, καθώς και στο σημείο 17 του δικογράφου της προσφυγής, και με το οποίο ζητείται η ακύρωση οποιασδήποτε άλλης πράξης προηγείται, είναι συναφής ή έπεται της κύρωσης.

38 Από τη δικογραφία δεν προκύπτει ότι, με το τελευταίο αυτό αίτημα, η προσφεύγουσα αναφερόταν σε άλλες αποφάσεις πέραν της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης.

39 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το ακυρωτικό αίτημα αφορά την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης, την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την κύρωση και την απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου (στο εξής: προσβαλλόμενες αποφάσεις).

3. Επί του παραδεκτού του ακυρωτικού αιτήματος, κατά το μέρος που αφορά την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την κύρωση

40 Το Κοινοβούλιο φρονεί ότι το ακυρωτικό αίτημα, κατά το μέρος που έχει ως αντικείμενο την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την κύρωση, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο για δύο λόγους, εκ των οποίων ο ένας προβάλλεται κυρίως και ο άλλος επικουρικώς.

41 Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει, κατά κύριο λόγο, ότι η απόφαση του Προέδρου σχετικά με την κύρωση αντικαταστάθηκε από την απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου, η οποία αποτελεί την τελική θέση που διατύπωσε το εν λόγω θεσμικό όργανο και, επομένως, την απόφαση κατά της οποίας θα έπρεπε να βάλει η προσφυγή.

42 Επισημαίνεται συναφώς ότι η απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου εκδόθηκε κατόπιν εσωτερικής προσφυγής την οποία άσκησε η προσφεύγουσα βάσει του άρθρου 167 του εσωτερικού κανονισμού κατά της αποφάσεως του Προέδρου σχετικά με την κύρωση.

43 Κατά τη νομολογία, όμως, η πρόβλεψη διοικητικής προσφυγής κατά ορισμένης απόφασης, ανεξαρτήτως του αν η άσκηση μιας τέτοιας προσφυγής είναι υποχρεωτική ή προαιρετική, δεν έχει επίπτωση στο δικαίωμα του ενδιαφερομένου να ασκήσει οποτεδήποτε ένδικη προσφυγή κατά της εν λόγω απόφασης (απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2018, LL κατά Κοινοβουλίου, C-326/16 P, EU:C:2018:83, σκέψη 34).

44 Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί, ιδίως από την άποψη του δικαιώματος αποτελεσματικής ένδικης προσφυγής, το οποίο κατοχυρώνεται με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ότι η κίνηση διαδικασίας ένστασης κατά την έννοια του άρθρου 167 του εσωτερικού κανονισμού θίγει το δικαίωμα άσκησης ένδικης προσφυγής κατά της επίμαχης απόφασης (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2018, LL κατά Κοινοβουλίου, C-326/16 P, EU:C:2018:83, σκέψη 35).

45 Εξάλλου, υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία, η διοικητική ένσταση και η ρητή ή σιωπηρή απόρριψή της συνιστούν αναπόσπαστο μέρος μιας σύνθετης διαδικασίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ένδικη προσφυγή, έστω και αν βάλλει τυπικώς κατά της απόρριψης της διοικητικής ένστασης, έχει ως αποτέλεσμα να θέτει υπό την κρίση του δικαστή της Ένωσης τη βλαπτική πράξη κατά της οποίας υποβλήθηκε η διοικητική ένσταση (αποφάσεις της

21ης Φεβρουαρίου 2018, LL κατά Κοινοβουλίου, C-326/16 P, EU:C:2018:83, σκέψη 36, και της 19ης Σεπτεμβρίου 2018, Selimovic κατά Κοινοβουλίου, T-61/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:565, σκέψη 45).

46 Επιπλέον, κατά πάγια επίσης νομολογία, η προσφυγή είναι παραδεκτή, είτε βάλλει κατά μόνης της απόφασης που αποτελεί αντικείμενο της διοικητικής ένστασης, είτε κατά της απόφασης που απέρριψε την εν λόγω διοικητική ένσταση, είτε κατά αμφοτέρων των αποφάσεων αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω διοικητική ένσταση και η προσφυγή ασκήθηκαν εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στα εν λόγω άρθρα (απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2018, LL κατά Κοινοβουλίου, C-326/16 P, EU:C:2018:83, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

47 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η έκδοση της απόφασης του προεδρείου του Κοινοβουλίου δεν εμποδίζει την προσφεύγουσα να ασκήσει την ένδικη προσφυγή της κατά της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση, έστω και αν κατά της τελευταίας αυτής απόφασης είχε ασκηθεί εσωτερική προσφυγή βάσει του άρθρου 167 του εσωτερικού κανονισμού.

48 Επικουρικώς, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η υπό κρίση προσφυγή, κατά το μέρος που βάλλει κατά της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση, είναι απαράδεκτη διότι ασκήθηκε μετά τη λήξη της δίμηνης προθεσμίας του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

49 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι η πρόβλεψη διοικητικής προσφυγής, ανεξαρτήτως του αν η άσκησή της είναι υποχρεωτική ή προαιρετική, έχει ως σκοπό να καθιστά δυνατό και να ευνοεί τον φιλικό διακανονισμό της διαφοράς που έχει ανακύψει μεταξύ του ενδιαφερομένου και της Διοίκησης, τούτο δε προς αποφυγή ένδικης διαδικασίας (αποφάσεις της 21ης Φεβρουαρίου 2018, LL κατά Κοινοβουλίου, C-326/16 P, EU:C:2018:83, σκέψη 25, και της 19ης Σεπτεμβρίου 2018, Selimovic κατά Κοινοβουλίου, T-61/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:565, σκέψη 43).

50 Εν προκειμένω, η διαδικασία του άρθρου 167 του εσωτερικού κανονισμού αποτελεί προαιρετικό προ της ένδικης διαδικασίας μηχανισμό. Ο μηχανισμός, όμως, αυτός θα καθίστατο άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας αν ο ενδιαφερόμενος βουλευτής, ο οποίος έκανε χρήση της προβλεπόμενης δυνατότητας με σκοπό την επίτευξη φιλικού διακανονισμού, ήταν στη συνέχεια υποχρεωμένος να ασκήσει ένδικη προσφυγή πριν από την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας, προκειμένου να τηρήσει την προθεσμία άσκησης προσφυγής κατά της απόφασης η οποία αποτελεί αντικείμενο της εν λόγω διαδικασίας (απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2018, Selimovic κατά Κοινοβουλίου, T-61/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:565, σκέψη 43).

51 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι το άρθρο 167 του εσωτερικού κανονισμού προβλέπει ότι, αν το προεδρείο του Κοινοβουλίου δεν λάβει απόφαση επί της εσωτερικής προσφυγής εντός της προβλεπόμενης προς τούτο προθεσμίας τεσσάρων εβδομάδων, η κύρωση θεωρείται μηδέποτε επιβληθείσα, με αποτέλεσμα να μην είναι αναγκαία η άσκηση ένδικης προσφυγής σε μια τέτοια περίπτωση (απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2018, Selimovic κατά Κοινοβουλίου, T-61/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:565, σκέψη 44).

52 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, η προσφεύγουσα μπορούσε να ζητήσει την ακύρωση της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση το αργότερο την ημέρα κατά την οποία εξέπνευσε η προθεσμία άσκησης ένδικης προσφυγής, που υπολογίζεται με αφετηρία την κοινοποίηση της απόφασης του προεδρείου του Κοινοβουλίου (πρβλ. απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2018, Selimovic κατά Κοινοβουλίου, T-61/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:565, σκέψη 48· πρβλ. επίσης, κατ' αναλογίαν, απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2018, LL κατά Κοινοβουλίου, C-326/16 P, EU:C:2018:83, σκέψη 41).

53 Εν προκειμένω, η απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου εκδόθηκε στις 12 Νοεμβρίου 2018 και κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 14 Νοεμβρίου του ίδιου έτους. Η προσφυγή ακυρώσεως ασκήθηκε στις 11 Ιανουαρίου 2019.

54 Επομένως, η υπό κρίση προσφυγή, κατά το μέρος που αφορά την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την κύρωση, δεν μπορεί να θεωρηθεί εκπρόθεσμη.

4. Επί του παραδεκτού του ακυρωτικού αιτήματος, κατά το μέρος που αφορά την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης

55 Επιπλέον, το Κοινοβούλιο φρονεί ότι το ακυρωτικό αίτημα, κατά το μέρος που αφορά την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης, διατυπώθηκε μετά τη λήξη των προθεσμιών του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

56 Επισημαίνεται συναφώς ότι, όπως σημειώνει το Κοινοβούλιο, η απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης ελήφθη στις 2 Οκτωβρίου 2018, ενώ η υπό κρίση προσφυγή ασκήθηκε στις 11 Ιανουαρίου 2019, ήτοι δύο και πλέον μήνες μετά την κοινοποίηση της απόφασης αυτής.

57 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Κοινοβούλιο εξέθεσε ότι η διαδικασία που αφορά πράξεις παρενόχλησης προσαπτόμενες σε μέλη του Κοινοβουλίου είναι οργανωμένη κατά τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνονται υπόψη, αφενός, η ιδιαίτερη κατάσταση των μελών αυτών και, αφετέρου, η εκπεφρασμένη από το προεδρείο του Κοινοβουλίου επιθυμία του να διαδραματίζει ρόλο μόνον αναφορικά με την ένσταση που ασκείται κατά της κύρωσης, αλλά να μην έχει συμμετοχή στο τμήμα εκείνο της διαδικασίας που αφορά τη διαπίστωση της παρενόχλησης.

58 Για αυτούς ακριβώς τους λόγους έχει προβλεφθεί μια διαδικασία σε δύο στάδια, καθένα από τα οποία υπόκειται σε χωριστό καθεστώς από την άποψη των μέσων έννομης προστασίας, δεδομένου ότι, σε αντίθεση με την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης, το διαδικαστικό πλαίσιο που έχει καθιερώσει το Κοινοβούλιο παρέχει στο καταγγελλόμενο πρόσωπο τη δυνατότητα να ασκήσει εσωτερική προσφυγή ενώπιον του προεδρείου του Κοινοβουλίου κατά της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση.

59 Κατά το Κοινοβούλιο, το διαδικαστικό πλαίσιο αυτό στηρίζεται, αφενός, στα άρθρα 166 και 167 του εσωτερικού κανονισμού και, αφετέρου, στο άρθρο 12 των διατάξεων της 14ης Απριλίου 2014, όπως τροποποιήθηκαν στις 6 Ιουλίου 2015.

60 Επισημαίνεται συναφώς ότι το άρθρο 166 του εσωτερικού κανονισμού, με τίτλο «Κυρώσεις», ορίζει στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, τα εξής:

«Σε περιπτώσεις σοβαρής διατάραξης της τάξης ή των εργασιών του Κοινοβουλίου κατά παράβαση των αρχών του άρθρου 11, ο Πρόεδρος λαμβάνει αιτιολογημένη απόφαση που επιβάλλει την κατάλληλη κύρωση.»

61 Το άρθρο 167 του εσωτερικού κανονισμού, με τίτλο «Δυνατότητες προσφυγής», ορίζει τα εξής:

«Ο ενδιαφερόμενος βουλευτής μπορεί να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του προεδρείου εντός δύο εβδομάδων από την κοινοποίηση της κύρωσης που επέβαλε ο πρόεδρος βάσει του άρθρου 166 παράγραφοι 1 έως 4[.] [Η] προσφυγή αναστέλλει την εφαρμογή της κύρωσης αυτής. Το προεδρείο μπορεί, το αργότερο τέσσερις εβδομάδες από την κατάθεση της προσφυγής, ή, εάν δεν συνέλθει κατά

το χρονικό διάστημα αυτό, κατά την επόμενη συνεδρίασή του, να ακυρώσει, να επικυρώσει ή να τροποποιήσει την επιβληθείσα κύρωση, χωρίς να θίγεται το δικαίωμα του ενδιαφερομένου να προσφύγει ενώπιον του Δικαστηρίου. Εάν δεν υπάρξει απόφαση εντός της ταχθείσας προθεσμίας, η κύρωση θεωρείται άκυρη.»

62 Το άρθρο 12 των διατάξεων της 14ης Απριλίου 2014, όπως τροποποιήθηκαν στις 6 Ιουλίου 2015, ορίζει τα εξής:

«1. Με βάση τη γνώμη της [συμβουλευτικής] επιτροπής, ο Πρόεδρος αποφασίζει αν τεκμηριώνεται ή όχι η ύπαρξη μιας κατάστασης παρενόχλησης. Υποδεικνύει εγγράφως στην επιτροπή τα μέτρα που σχεδιάζει να λάβει. [Ε]νημερώνει σχετικώς τα ενδιαφερόμενα μέρη. Πριν από την λήψη οιασδήποτε απόφασης που να τεκμηριώνει την ύπαρξη κατάστασης παρενόχλησης, ο Πρόεδρος ακούει τον ενεχόμενο βουλευτή.

[…]

3. Ενδεχομένως, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου λαμβάνει κυρώσεις κατά του ενεχομένου βουλευτή, σύμφωνα με τα άρθρα 11 και 166 του [εσωτερικού κανονισμού]. Η ακρόαση του βουλευτή σύμφωνα με την παράγραφο 1 ισοδυναμεί με ακρόαση υπό την έννοια του άρθρου 166, παράγραφος 1, του [εσωτερικού κανονισμού].»

63 Σε αντίθεση με όσα επισημαίνει το Κοινοβούλιο, από τις διατάξεις αυτές δεν προκύπτει ότι, όταν αφορούν μέλη του θεσμικού οργάνου αυτού, αφενός, οι σχετικές με παρενόχληση διαδικασίες πρέπει να καταλήγουν οπωσδήποτε σε χωριστές αποφάσεις για την περίπτωση παρενόχλησης και για την επιβολή κύρωσης και, αφετέρου, οι εν λόγω αποφάσεις πρέπει να υπόκεινται σε διαφορετικά καθεστώτα από την άποψη των μέσων έννομης προστασίας.

64 Πράγματι, το άρθρο 166 του εσωτερικού κανονισμού και το άρθρο 12 των διατάξεων της 14ης Απριλίου 2014, όπως τροποποιήθηκαν στις 6 Ιουλίου 2015, προβλέπουν απλώς και μόνον ότι, σε περίπτωση επιλήψιμης συμπεριφοράς, εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση και ότι μπορεί να επιβληθεί κύρωση, χωρίς να αποκλείουν το ενδεχόμενο να αποτελέσουν τα θέματα αυτά, τα οποία a priori είναι αδιαχώριστα, το αντικείμενο μίας και της αυτής απόφασης.

65 Ομοίως, το άρθρο 167 του εσωτερικού κανονισμού απλώς και μόνο διευκρινίζει το χρονικό σημείο έναρξης της προθεσμίας για την υποβολή ένστασης, επισημαίνοντας ότι η προθεσμία αυτή αρχίζει από την επιβολή της κύρωσης, χωρίς να αποκλείει το ενδεχόμενο η απόφαση που επιβάλλει την εν λόγω κύρωση να περιλαμβάνει επίσης τη διαπίστωση της ύπαρξης περίπτωσης παρενόχλησης.

66 Επιπλέον, η διάκριση που κάνει το Κοινοβούλιο μεταξύ της απόφασης με την οποία επιβάλλεται κύρωση και της απόφασης με την οποία διαπιστώνεται η παρενόχληση, ακόμη και αν υποτεθεί ότι μπορεί να στηριχθεί στις διατάξεις που παρατίθενται στις σκέψεις 60 έως 62 ανωτέρω, καταλήγει σε ασύμμετρη μεταχείριση των αποφάσεων αυτών από την άποψη των δυνατοτήτων έννομης προστασίας, παρά το γεγονός ότι οι εν λόγω αποφάσεις συνδέονται αναπόσπαστα μεταξύ τους.

67 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, όπως υπογράμμισε το προεδρείο του Κοινοβουλίου στο σημείο 4 της απόφασής του, οι προσφυγές πρέπει να είναι «αποτελεσματικές».

68 Η απαίτηση αυτή κατοχυρώνεται με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, το οποίο ορίζει ότι κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής.

69 Όπως επισημαίνει το Κοινοβούλιο, στην περίπτωση που το μέλος του Κοινοβουλίου δεν έχει ασκήσει εσωτερική προσφυγή κατά της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση, ο δικαστής της Ένωσης, ο οποίος επιλαμβάνεται απευθείας προσφυγής κατά της εν λόγω απόφασης, έχει τη δυνατότητα να εξετάσει, στο πλαίσιο της ίδιας ένδικης διαδικασίας, τη σχέση μεταξύ της κύρωσης, των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας.

70 Λαμβανομένης υπόψη της υποχρέωσης προς διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της προσφυγής, δεν υπάρχει κανένας λόγος για τον οποίο ο δικαστικός έλεγχος της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση θα πρέπει να διαφέρει στην περίπτωση που το μέλος του Κοινοβουλίου έχει ασκήσει, πριν αποταθεί στη δικαιοσύνη, εσωτερική προσφυγή κατά της εν λόγω απόφασης.

71 Πράγματι, κατ' επιταγή της αρχής της αποτελεσματικότητας της προσφυγής, αντικείμενο του διενεργούμενου από τον δικαστή της Ένωσης ελέγχου θα πρέπει να μπορεί να είναι, όπως και στην περίπτωση κατά την οποία δεν έχει ασκηθεί εσωτερική προσφυγή κατά της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση, τόσο η απόφαση που αφορά τη σχετική συμπεριφορά όσο και η απόφαση για την επιβολή κύρωσης, δεδομένου ότι μια κύρωση είναι νόμιμη μόνον αν, πρώτον, η επίμαχη συμπεριφορά είναι υπαρκτή και η σχετική διαπίστωση στηρίζεται σε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, δεύτερον, η συμπεριφορά αυτή έχει αποτελέσει αντικείμενο προσήκοντος νομικού χαρακτηρισμού και, τρίτον, η κύρωση είναι ανάλογη προς τη βαρύτητα της εν λόγω συμπεριφοράς, με βάση δε το σύνολο των στοιχείων αυτών έχουν εκδοθεί αποφάσεις κατόπιν διαδικασίας που δεν ενέχει κανένα ελάττωμα.

72 Εξάλλου, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου παραδέχθηκε ότι η διαπίστωση της παρενόχλησης, η κύρωση και η διεξαγωγή της διαδικασίας συνδέονται αναπόσπαστα μεταξύ τους. Αφενός, ο Πρόεδρος επισήμανε, στο σημείο 7 της απόφασής του σχετικά με την κύρωση, ότι «[τ]α πορίσματα και η αιτιολογία της απόφασης σχετικά με τη διαπίστωση της ηθικής παρενόχλησης αποτελούν τη βάση της παρούσας απόφασης που έχει ως αντικείμενο την επιβολή κύρωσης». Αφετέρου, στο σημείο 11 της εν λόγω απόφασης, ο Πρόεδρος, εκθέτοντας ο ίδιος τη σχέση που υφίσταται μεταξύ των διαφόρων στοιχείων της επίμαχης περίπτωσης, διευκρίνισε ότι ακριβώς «[λ]όγω της βαρύτητας της συμπεριφοράς της [προσφεύγουσας], την οποία [είχε] επιδείξει κατά τρόπο διαρκή, επανειλημμένο και συστηματικό και η οποία μαρτυρ[ούσε] κατάφωρη έλλειψη σεβασμού των αξιών και των αρχών που κατοχυρώνονται στο άρθρο 11, παράγραφος 3, του [εσωτερικού] κανονισμού», «η επιβληθείσα κύρωση […] [ήταν] κατάλληλη και τελ[ούσε] σε αναλογία με τη διαπραχθείσα παράβαση».

73 Εν προκειμένω, είναι σαφές ότι η προσφεύγουσα, επιθυμώντας να αμυνθεί, έκανε χρήση της παρεχόμενης με τον εσωτερικό κανονισμό δυνατότητας άσκησης εσωτερικής προσφυγής κατά της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση.

74 Εντούτοις, λαμβανομένης υπόψη της αναγκαίας διασφάλισης της αποτελεσματικότητας των προσφυγών ενώπιον του δικαστή της Ένωσης, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να αφαιρεθεί από την προσφεύγουσα η δυνατότητα δικαστικού ελέγχου στο πλαίσιο του οποίου θα εξεταστούν όλες οι πτυχές της επίδικης περίπτωσης, δεδομένου ότι συνδέονται αναπόσπαστα μεταξύ τους.

75 Εξάλλου, αν η προσφεύγουσα είχε προσβάλει την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης απευθείας ενώπιον του δικαστή της Ένωσης, το προεδρείο του Κοινοβουλίου θα καλούνταν να επιλέξει μεταξύ δύο δυνατοτήτων, καμία από τις οποίες δεν θα είχε ικανοποιητικά αποτελέσματα τόσο από διοικητική άποψη όσο και από άποψη ένδικης

προστασίας. Η πρώτη δυνατότητα θα ήταν να λάβει το προεδρείο απόφαση σχετικά με την κύρωση χωρίς να αναμείνει τη δικαιοδοτική κρίση επί της απόφασης σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης, οπότε η προσφεύγουσα θα μπορούσε να ασκήσει προσφυγή και κατά της σχετικής με την κύρωση απόφασης, ωθώντας κατά πάσα πιθανότητα τον δικαστή να συνεκδικάσει τις δύο ένδικες προσφυγές και, ως εκ τούτου, να μεταθέσει σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο την εξέταση της νομιμότητας της απόφασης σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης. Η δεύτερη δυνατότητα θα ήταν να θελήσει το προεδρείο να αναμείνει τη δικαιοδοτική κρίση επί της απόφασης σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης, διατρέχοντας έτσι τον κίνδυνο να μην μπορέσει να ασκήσει την εξουσία του προς επανεξέταση της κύρωσης, λαμβανομένου υπόψη, αφενός, ότι, κατά το άρθρο 167 του εσωτερικού κανονισμού, αν το προεδρείο δεν λάβει απόφαση εντός προθεσμίας τεσσάρων εβδομάδων από την άσκηση της εσωτερικής προσφυγής κατά της επιβληθείσας από τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου κύρωσης, η κύρωση αυτή λογίζεται μηδέποτε επιβληθείσα και, αφετέρου, ότι από τις διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού δεν προκύπτει δυνατότητα του προεδρείου να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία εν αναμονή της έκβασης ορισμένης ένδικης διαδικασίας.

76 Με αυτά τα δεδομένα, από τον συνδυασμό του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής και της αρχής περί ορθής απονομής της δικαιοσύνης προκύπτει η επιταγή να εξετάσει ο δικαστής, στην υπό κρίση υπόθεση, συγχρόνως τη νομιμότητα των αποφάσεων που συγκροτούν μία και την αυτή διαφορά, ήτοι, εν προκειμένω, τη νομιμότητα της απόφασης με την οποία διαπιστώθηκε η ύπαρξη περιστατικών παρενόχλησης και τη νομιμότητα της συναρτώμενης προς αυτήν απόφασης η οποία αφορά την κύρωση που επιβαλλόταν για αυτά τα περιστατικά.

77 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, δεδομένου ότι η απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης συνδέεται αναπόσπαστα με την απόφασή του σχετικά με την κύρωση, η προθεσμία άσκησης προσφυγής ακυρώσεως κατά της πρώτης άρχισε, όπως στην περίπτωση της δεύτερης, να τρέχει από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης του προεδρείου του Κοινοβουλίου, η οποία εκδόθηκε κατόπιν της άσκησης της εσωτερικής προσφυγής βάσει του άρθρου 167 του εσωτερικού κανονισμού (βλ. σκέψη 52 ανωτέρω).

78 Κατά συνέπεια, πρέπει να κριθεί ότι το αίτημα ακυρώσεως της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης δεν μπορεί να θεωρηθεί εκπρόθεσμο και, ως εκ τούτου, είναι παραδεκτό.

5. Επί της ουσίας

79 Με τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας που κατέληξε, αφενός, στον χαρακτηρισμό της συμπεριφοράς της ως παρενόχλησης και, αφετέρου, στην επιβολή κύρωσης, δεν είχε πρόσβαση, μολονότι υπέβαλε σχετικό αίτημα, ούτε στα έγγραφα του φακέλου της έρευνας ούτε στις καταγγελίες που είχαν υποβάλει οι δύο ΔΚΒ, ούτε στο κείμενο των δηλώσεών τους ενώπιον της συμβουλευτικής επιτροπής.

80 Το Κοινοβούλιο αντικρούει την επιχειρηματολογία αυτή.

α) Επί του παραδεκτού του λόγου ακυρώσεως

81 Με γραπτή ερώτηση, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από τους διαδίκους να τοποθετηθούν επί του αν ο γνωστός ως κανόνας της «αντιστοιχίας» μεταξύ διοικητικής ένστασης και ένδικης προσφυγής έχει εφαρμογή στην υπό κρίση διαφορά και ποια θα ήταν η συνέπεια αυτής της

ενδεχόμενης εφαρμογής, λαμβανομένου υπόψη ότι, δυνάμει του εν λόγω κανόνα, οι προβαλλόμενοι ενώπιον του δικαστή της Ένωσης λόγοι ή ισχυρισμοί απαιτείται, επί ποινή απαραδέκτου, να έχουν ήδη προβληθεί κατά την προ της άσκησης της ένδικης προσφυγής διαδικασία ή να συνδέονται στενά με αντιρρήσεις που έχουν διατυπωθεί στο ίδιο πλαίσιο.

82 Το Κοινοβούλιο απάντησε ότι, αν ο κανόνας αυτός εφαρμοζόταν στην υπό κρίση υπόθεση, ο λόγος ακυρώσεως που αφορά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας θα έπρεπε να κριθεί απαράδεκτος, διότι δεν προβλήθηκε από την προσφεύγουσα στο πλαίσιο της εσωτερικής προσφυγής της ενώπιον του προεδρείου του Κοινοβουλίου.

83 Η προσφεύγουσα αντικρούει την άποψη που υποστηρίζει το Κοινοβούλιο.

84 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι η υπό κρίση προσφυγή στηρίζεται στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ και όχι στο άρθρο 270 ΣΛΕΕ.

85 Ο κανόνας, όμως, της αντιστοιχίας έχει διαπλαστεί στο πλαίσιο των διαφορών που εκδικάζονται βάσει της δεύτερης διάταξης και σε σχέση με την προηγούμενη υποχρεωτική ένσταση που προβλέπει ο ΚΥΚ, χωρίς προς το παρόν να έχει επεκταθεί από το Δικαστήριο ή από το Γενικό Δικαστήριο σε στηριζόμενες στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ προσφυγές, της άσκησης των οποίων προηγείται ένα διοικητικό στάδιο.

86 Στο μέτρο που είναι αναγκαίο, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 270 ΣΛΕΕ, ο κανόνας της αντιστοιχίας λαμβάνει υπόψη το ειδικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται η διάταξη αυτή. Κατά την εν λόγω διάταξη, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να αποφαίνεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ της Ένωσης και των υπαλλήλων της εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται με τον ΚΥΚ και το καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού, νομοθετήματα τα οποία εξαρτούν ρητώς το παραδεκτό των προσφυγών ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, από την υποβολή προηγούμενης διοικητικής ένστασης και, αφετέρου, από τη ρητή ή σιωπηρή απορριπτική απόφαση της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής.

87 Επιπλέον, υπογραμμίζεται συναφώς ότι ούτε ο εσωτερικός κανονισμός ούτε κάποια άλλη εφαρμοστέα εν προκειμένω διάταξη εξαρτά το παραδεκτό της προσφυγής που ασκεί μέλος του Κοινοβουλίου ενώπιον του δικαστή της Ένωσης από την υποβολή προηγούμενης διοικητικής ένστασης εντός του Κοινοβουλίου. Ελλείψει τέτοιας διάταξης, θα πρέπει, λαμβανομένου υπόψη του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής που προβλέπεται με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, να παρασχεθεί στην προσφεύγουσα η δυνατότητα να προβάλει οποιονδήποτε λόγο ακυρώσεως ενώπιον του δικαστή της Ένωσης, έστω και αν δεν τον προέβαλε ενώπιον του προεδρείου του Κοινοβουλίου.

88 Εν προκειμένω, ένας πρόσθετος λόγος για τον οποίο η εφαρμογή του κανόνα της αντιστοιχίας δεν μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένη είναι ότι αντικείμενο της διαδικασίας εσωτερικής προσφυγής που προβλέπει το άρθρο 167 του εσωτερικού κανονισμού, όπως η διαδικασία αυτή εκτίθεται από το Κοινοβούλιο, μπορεί να είναι μόνον η κύρωση. Υπό τις συνθήκες αυτές, η διαδικασία αναζήτησης φιλικού διακανονισμού δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την προσβολή της διαπίστωσης της παρενόχλησης, προσβολή η οποία είναι δυνατή μόνο διά της δικαστικής οδού, και, επομένως, δεν καλύπτει το σύνολο της διαφοράς μεταξύ του ενδιαφερόμενου βουλευτή και του Κοινοβουλίου.

89 Εν πάση περιπτώσει, η μη προγενέστερη προβολή από την προσφεύγουσα του επιχειρήματος περί προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας δεν είχε καμία επίπτωση στην εξέταση της εσωτερικής προσφυγής, διότι, όπως εκθέτει στα σημεία 4 και 5 της απόφασής του, το προεδρείο του Κοινοβουλίου, όταν σχημάτισε την κρίση του, εξακρίβωσε ότι κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας δεν είχε εμφιλοχωρήσει καμία πρόδηλη πλημμέλεια ικανή να κλονίσει τη νομιμότητα της απόφασης περί επιβολής κύρωσης (πρβλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 21ης Νοεμβρίου 2000, Carrasco Benítez κατά Επιτροπής, T-214/99, EU:T:2000:272, σκέψεις 37 και 38).

90 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, για τους προεκτεθέντες λόγους, ο κανόνας της αντιστοιχίας δεν έχει εφαρμογή σε διαφορά όπως αυτή που έχει υποβάλει η προσφεύγουσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και ότι, κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να κριθεί απαράδεκτος για τον λόγο ότι η παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας δεν προβλήθηκε ενώπιον του προεδρείου του Κοινοβουλίου στο πλαίσιο της εσωτερικής προσφυγής, η οποία ασκήθηκε βάσει του άρθρου 167 του εσωτερικού κανονισμού.

β) Επί του βασίμου του λόγου ακυρώσεως

91 Όσον αφορά το βάσιμο του εξεταζόμενου λόγου ακυρώσεως, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 41, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ορίζει ότι το δικαίωμα χρηστής διοίκησης περιλαμβάνει ιδίως το δικαίωμα κάθε προσώπου σε προηγούμενη ακρόαση πριν από την εις βάρος του λήψη ατομικού μέτρου που το επηρεάζει δυσμενώς, εν συνεχεία, το δικαίωμα κάθε προσώπου να έχει πρόσβαση στον φάκελό του τηρουμένων των νομίμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου, καθώς και, τέλος, την υποχρέωση της Διοίκησης να αιτιολογεί τις αποφάσεις της.

92 Στην απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ (C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 53), το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι το δικαίωμα ακρόασης που προβλέπει η διάταξη αυτή εγγυάται σε κάθε πρόσωπο τη δυνατότητα να γνωστοποιήσει, κατά τρόπο λυσιτελή και αποτελεσματικό, την άποψή του κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και πριν από την έκδοση οποιασδήποτε απόφασης που θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντά του.

93 Εφαρμόζοντας το άρθρο 41, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, το Δικαστήριο έκρινε, σε υπόθεση στην οποία την προσφυγή ακυρώσεως είχε ασκήσει το θύμα της παρενόχλησης κατά της απόφασης περί απόρριψης της σχετικής καταγγελίας, ότι η επιτροπή έρευνας, πριν διαβιβάσει τις συστάσεις της στον πρόεδρο του εμπλεκόμενου θεσμικού οργάνου και, εν πάση περιπτώσει, ο πρόεδρος, πριν από τη λήψη απόφασης επηρεάζουσας δυσμενώς την προσφεύγουσα, είχαν την υποχρέωση να σεβαστούν το δικαίωμα ακρόασής της υπό την ιδιότητά της ως καταγγέλλουσας (πρβλ. απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 56).

94 Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έκρινε ότι, ως καταγγέλλουσα, η προσφεύγουσα είχε το δικαίωμα, προκειμένου να μπορέσει να διατυπώσει λυσιτελώς τις παρατηρήσεις της, να της γνωστοποιηθεί τουλάχιστον μια σύνοψη των δηλώσεων του κατηγορούμενου ως δράστη της παρενόχλησης και των διαφόρων εξετασθέντων μαρτύρων, στο μέτρο που η επιτροπή έρευνας είχε χρησιμοποιήσει τις δηλώσεις αυτές, στην έκθεσή της, προκειμένου να διατυπώσει συστάσεις προς τον πρόεδρο του εμπλεκόμενου θεσμικού οργάνου, με βάση τις οποίες εκείνος εξέδωσε την επίδικη απόφαση, η δε γνωστοποίηση της σύνοψης αυτής έπρεπε να πραγματοποιηθεί τηρουμένων, εφόσον συνέτρεχε περίπτωση, των νομίμων συμφερόντων εμπιστευτικότητας (πρβλ. απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 57).

95 Η ως άνω κρίση επιβεβαιώθηκε με την απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, HF κατά Κοινοβουλίου (C-570/18 P, EU:C:2020:490, σκέψεις 57 έως 62), στην οποία το Δικαστήριο, εφαρμόζοντας την ίδια διάταξη, δέχθηκε, όσον αφορά άλλη διαδικασία η οποία είχε καταλήξει στην απόρριψη καταγγελίας για παρενόχληση, ότι, ως καταγγέλλον, το θύμα της παρενόχλησης είχε δικαίωμα να του κοινοποιηθεί, τουλάχιστον, μια σύνοψη τόσο της γνώμης της συμβουλευτικής επιτροπής όσο και των πρακτικών εξέτασης των μαρτύρων, στο μέτρο που το όργανο που ήταν επιφορτισμένο να αποφανθεί επί της ύπαρξης παρενόχλησης είχε στηρίξει την επίδικη απόφαση στα έγγραφα αυτά.

96 Στη σκέψη 66 της απόφασης της 25ης Ιουνίου 2020, HF κατά Κοινοβουλίου (C-570/18 P, EU:C:2020:490), το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, προκειμένου να διασφαλιστούν η εμπιστευτικότητα των μαρτυριών και οι σκοποί τους οποίους αυτή εξυπηρετεί, εξασφαλιζομένης παράλληλα της λυσιτελούς ακρόασης της προσφεύγουσας πριν από την έκδοση βλαπτικής γι' αυτήν απόφασης, μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ορισμένες τεχνικές όπως η ανωνυμοποίηση ή ενδεχομένως η γνωστοποίηση του ουσιαστικού περιεχομένου των μαρτυριών υπό μορφή σύνοψης ή ακόμη η απόκρυψη ορισμένων τμημάτων του περιεχομένου των μαρτυριών.

97 Στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ (C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 53), και της 25ης Ιουνίου 2020, HF κατά Κοινοβουλίου (C-570/18 P, EU:C:2020:490), το πρόσωπο που επικαλούνταν το δικαίωμα λυσιτελούς ακρόασης, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 93 και 95 ανωτέρω, ήταν καταγγέλλουσα η οποία υποστήριζε ότι είχε υποστεί παρενόχληση.

98 Η ανωτέρω περίπτωση διαφέρει από αυτή της υπό κρίση υπόθεσης, στην οποία το επιχείρημα περί ανεπαρκούς πρόσβασης στον φάκελο έχει προβληθεί όχι από τους καταγγέλλοντες, αλλά από την κατηγορηθείσα για παρενόχληση, στην οποία επιβλήθηκε κύρωση για τον λόγο αυτό.

99 Σε αυτή την περίπτωση, η γενική αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, την οποία επίσης επικαλείται η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως, έχει εφαρμογή σε όλη της την έκταση.

100 Κατά τη νομολογία, η εν λόγω γενική αρχή εφαρμόζεται υποχρεωτικώς στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας η οποία κινείται κατά προσώπου και είναι ικανή να καταλήξει σε βλαπτική γι' αυτό πράξη (πρβλ. απόφαση της 16ης Μαΐου 2012, Skareby κατά Επιτροπής, F-42/10, EU:F:2012:64, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Τούτο ισχύει ιδίως όταν η σχετική διαδικασία μπορεί να καταλήξει σε επιβολή κύρωσης (απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, Akzo Nobel Chemicals και Akcros Chemicals κατά Επιτροπής κ.λπ., C-550/07 P, EU:C:2010:512, σκέψη 92). Η θεμελιώδης αυτή αρχή του δικαίου της Ένωσης πρέπει να διασφαλίζεται ακόμη και ελλείψει οποιασδήποτε ρύθμισης σχετικής με την επίμαχη διαδικασία (αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 1986, Βέλγιο κατά Επιτροπής, 234/84, EU:C:1986:302, σκέψη 27, της 9ης Νοεμβρίου 2006, Επιτροπή κατά De Bry, C-344/05 P, EU:C:2006:710, σκέψη 37, και της 27ης Οκτωβρίου 2016, ΕΚΤ κατά Cerafogli, T-787/14 P, EU:T:2016:633, σκέψη 72).

101 Κατά πάγια νομολογία, τα δικαιώματα άμυνας περιλαμβάνουν το δικαίωμα ακρόασης και το δικαίωμα πρόσβασης στον φάκελο, συγκαταλέγονται δε στα θεμελιώδη δικαιώματα που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της έννομης τάξης της Ένωσης και κατοχυρώνονται με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (βλ. απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2013, G. και R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

102 Η αρχή αυτή έχει εφαρμογή εν προκειμένω, δεδομένου ότι η διαδικασία που κινήθηκε κατά της προσφεύγουσας ήταν ικανή να καταλήξει, και όντως κατέληξε, σε επιβολή κύρωσης σε βάρος μέλους του Κοινοβουλίου για παρενόχληση.

103 Στο πλαίσιο διαδικασίας που έχει ως αντικείμενο τη διαπίστωση της ύπαρξης παρενόχλησης, η γενική αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας συνεπάγεται ότι, τηρουμένων των ενδεχόμενων απαιτήσεων εμπιστευτικότητας, θα πρέπει να γνωστοποιούνται στον καταγγελλόμενο, πριν από την έκδοση της βλαπτικής γι' αυτόν απόφασης, όλα τα έγγραφα του σχετικού με την εν λόγω παρενόχληση φακέλου, τόσο ενοχοποιητικά όσο και απαλλακτικά, και να τυγχάνει ο καταγγελλόμενος ακρόασης σχετικά με τα έγγραφα αυτά.

104 Εξάλλου, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του παραρτήματος IX του ΚΥΚ προβλέπει ρητώς τη γνωστοποίηση όλων των εγγράφων του φακέλου στα πρόσωπα επί των οποίων εφαρμόζεται ο ΚΥΚ και έναντι των οποίων έχει κινηθεί πειθαρχική διαδικασία κατόπιν έρευνας της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

105 Εν προκειμένω, από τη δικογραφία και από την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας που κατέληξε στη διαπίστωση της περίπτωσης παρενόχλησης και στην επιβολή της κύρωσης, μολονότι, με την από 23 Φεβρουαρίου 2018 επιστολή, η προσφεύγουσα ενημερώθηκε για το περιεχόμενο των καταγγελιών των δύο ΔΚΒ, δεν είχε πρόσβαση ούτε στις δηλώσεις που αυτοί έκαναν στις 27 Φεβρουαρίου 2018 ενώπιον της συμβουλευτικής επιτροπής ούτε στα έγγραφα του φακέλου, ειδικότερα δε στα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και στα μηνύματα SMS, παρά το γεγονός ότι τα διάφορα αυτά πληροφοριακά στοιχεία ελήφθησαν υπόψη προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη παρενόχλησης και να επιβληθεί κύρωση στην προσφεύγουσα.

106 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Κοινοβούλιο υποστήριξε ότι τήρησε την αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, αλλά δήλωσε ότι δεν ήταν υποχρεωμένο να παράσχει στην προσφεύγουσα πρόσβαση στο σύνολο του φακέλου. Εν πάση περιπτώσει, διατείνεται κατ' αρχάς ότι ουδέποτε η προσφεύγουσα ζήτησε πρόσβαση στον φάκελο. Περαιτέρω, κατά το Κοινοβούλιο, η γνωστοποίηση των μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των μηνυμάτων SMS, επί των οποίων στηρίχθηκε η συμβουλευτική επιτροπή για να διατυπώσει τη γνώμη της και, εν συνεχεία, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου για να εκδώσει την απόφασή του, δεν κατέστη δυνατή λόγω δυσχερειών αναγόμενων στον εμπιστευτικό χαρακτήρα των εγγράφων αυτών. Τέλος, κατά το εν λόγω θεσμικό όργανο, η γνωστοποίηση των ανωτέρω στοιχείων δεν ήταν αναγκαία διότι η προσφεύγουσα είχε γνώση του περιεχομένου τους, δεδομένου ότι υπήρξε αποδέκτης τους ή συντάκτης τους.

107 Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα, υπενθυμίζεται ότι, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, στο πλαίσιο διαδικασίας σχετικής με παρενόχληση, η πρόσβαση στον φάκελο δεν μπορεί να εξαρτάται από αίτημα του ενδιαφερομένου προσώπου. Πράγματι, η αρμόδια αρχή, που έχει την ευθύνη διεξαγωγής της κινηθείσας κατά του προσώπου αυτού διαδικασίας, είναι εκείνη που οφείλει να διασφαλίζει την τήρηση όλων των αναγκαίων εγγυήσεων, ιδίως εκείνων που αφορούν τα δικαιώματα άμυνας, χωρίς να αναμένει την υποβολή σχετικού αιτήματος.

108 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, διαπιστώνεται ότι, με την επιχειρηματολογία του, το Κοινοβούλιο έκανε μια γενική αναφορά στην ανάγκη προστασίας των καταγγελλόντων προκειμένου να εξηγήσει τον περιορισμό της πρόσβασης στα σχετικά έγγραφα στο πλαίσιο της

επίμαχης διαδικασίας, χωρίς όμως να προσδιορίσει εκείνα τα πληροφοριακά στοιχεία που, λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών τους, απαιτούσαν ορισμένη μορφή εμπιστευτικότητας, ούτε τους λόγους οι οποίοι δικαιολογούσαν την εμπιστευτικότητα αυτή.

109 Εν πάση περιπτώσει, υπενθυμίζεται ότι η εμπιστευτικότητα μπορεί να διασφαλίζεται με τη χρήση διαφόρων τεχνικών, όπως είναι η ανωνυμοποίηση, η γνωστοποίηση του ουσιαστικού περιεχομένου των εγγράφων του φακέλου υπό μορφή σύνοψης ή η απόκρυψη ορισμένων τμημάτων του περιεχομένου τους (απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, HF κατά Κοινοβουλίου, C-570/18 P, EU:C:2020:490, σκέψη 66).

110 Όσον αφορά το τρίτο επιχείρημα, το οποίο, κατά τα λοιπά, τελεί σε αντίφαση με το δεύτερο, επισημαίνεται ότι, για να μπορεί να αμυνθεί, ο καταγγελλόμενος πρέπει να έχει τη δυνατότητα να γνωρίζει με ακρίβεια τα έγγραφα του φακέλου επί των οποίων στηρίζονται οι κατηγορίες που έγιναν δεκτές σε βάρος του με τις αποφάσεις που τον αφορούν.

111 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Κοινοβούλιο υποστήριξε ότι είχε καθήκον να προσδιορίσει τα στοιχεία που έπρεπε να γνωστοποιηθούν στο καταγγελλόμενο για παρενόχληση πρόσωπο, αλλά ότι ευθύνη του προσώπου αυτού ήταν να ζητήσει τα έγγραφα επί των οποίων στηρίζονταν τα εν λόγω στοιχεία, εφόσον το θεωρούσε αναγκαίο.

112 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Στο πλαίσιο διαδικασίας σχετικής με παρενόχληση, οι αρμόδιες αρχές είναι εκείνες που οφείλουν να γνωστοποιούν στον ενδιαφερόμενο, τηρώντας ενδεχόμενες απαιτήσεις εμπιστευτικότητας, όχι μόνον τα στοιχεία επί των οποίων βασίζονται οι ισχυρισμοί περί ύπαρξης παρενόχλησης, αλλά και τα έγγραφα που στηρίζουν τους ισχυρισμούς αυτούς, καθώς και, αναλόγως της περίπτωσης, τα έγγραφα που καθιστούν δυνατή την αντίκρουση των εν λόγω ισχυρισμών, δεδομένου ότι ο ενδιαφερόμενος πρέπει να διαθέτει τη δυνατότητα να καθορίσει ο ίδιος πώς θα προετοιμάσει και πώς θα αιτιολογήσει την άμυνά του.

113 Επομένως, τα επιχειρήματα βάσει των οποίων το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων δεν έχει, εν προκειμένω, εφαρμογή πρέπει να απορριφθούν.

114 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι, εν προκειμένω, η γενική αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας παραβιάστηκε.

γ) Επί των συνεπειών της παραβίασης της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας

115 Κατά τη νομολογία, η προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας συνεπάγεται την ακύρωση της απόφασης που εκδόθηκε κατά το πέρας της σχετικής διαδικασίας μόνο στην περίπτωση που, αν δεν είχε υπάρξει η πλημμέλεια αυτή, η εν λόγω διαδικασία θα μπορούσε να καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα (απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 76).

116 Κατά το Δικαστήριο, η ως άνω απαίτηση ικανοποιείται στην περίπτωση που ο προσφεύγων δεν μπόρεσε να διατυπώσει λυσιτελώς τις παρατηρήσεις του, διότι δεν του παρασχέθηκε πρόσβαση στα έγγραφα τα οποία έπρεπε να του γνωστοποιηθούν συμφώνως προς τις επιταγές που απορρέουν από τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας (πρβλ. αποφάσεις της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψεις 77 και 78, και της 25ης Ιουνίου 2020, HF κατά Κοινοβουλίου, C-570/18 P, EU:C:2020:490, σκέψη 73), και, ως εκ τούτου, στερήθηκε μια,

έστω και περιορισμένη, ευκαιρία να οργανώσει καλύτερα την άμυνά του (πρβλ. απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2019, Επιτροπή κατά United Parcel Service, C-265/17 P, EU:C:2019:23, σκέψη 56).

117 Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, η παράλειψη γνωστοποίησης εγγράφων του φακέλου επί των οποίων στηρίχθηκε η Διοίκηση έχει αναπόφευκτα επίπτωση, λαμβανομένης υπόψη της υποχρέωσης προστασίας των δικαιωμάτων άμυνας, στη νομιμότητα των πράξεων που εκδόθηκαν κατά το πέρας διαδικασίας ικανής να επηρεάσει δυσμενώς τον προσφεύγοντα (πρβλ. αποφάσεις της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 78, και της 25ης Ιουνίου 2020, HF κατά Κοινοβουλίου, C-570/18 P, EU:C:2020:490, σκέψη 73).

118 Εν προκειμένω, από τη δικογραφία και την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας που την αφορούσε, η προσφεύγουσα δεν είχε πρόσβαση ούτε στις από 27 Φεβρουαρίου 2018 δηλώσεις των δύο ΔΚΒ ενώπιον της συμβουλευτικής επιτροπής ούτε στο σύνολο του φακέλου, ιδίως στο πλήρες περιεχόμενο των μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή των μηνυμάτων SMS, επί των οποίων στηρίζονταν οι κατηγορίες, μολονότι τα πληροφοριακά στοιχεία αυτά ελήφθησαν υπόψη για τη διαπίστωση της παρενόχλησης και την επιβολή της κύρωσης.

119 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι ο ορισμός της ηθικής παρενόχλησης κατά την έννοια του άρθρου 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, ο οποίος συμπίπτει με τον ορισμό που περιλαμβάνεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, των διατάξεων της 14ης Απριλίου 2014, όπως τροποποιήθηκαν στις 6 Ιουλίου 2015, συνεπάγεται τον εντός του εκάστοτε πλαισίου χαρακτηρισμό πράξεων και συμπεριφορών μονίμων υπαλλήλων ή μελών του λοιπού προσωπικού, ο οποίος δεν είναι πάντα ευχερής (πρβλ. αποφάσεις της 13ης Ιουλίου 2018, SQ κατά ΕΤΕπ, T-377/17, EU:T:2018:478, σκέψη 99, και της 13ης Ιουλίου 2018, Curto κατά Κοινοβουλίου, T-275/17, EU:T:2018:479, σκέψη 75).

120 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό, βάσει της νομολογίας που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 115 έως 117 ανωτέρω, ότι η προσφεύγουσα, καθόσον δεν είχε πρόσβαση στο πλήρες περιεχόμενο του φακέλου, στερήθηκε, εν προκειμένω, την ευκαιρία να οργανώσει καλύτερα την άμυνά της και ότι η πλημμέλεια αυτή είχε αναπόφευκτα επίπτωση στο περιεχόμενο των αποφάσεων που ελήφθησαν σχετικά με τη διαπίστωση της ύπαρξης της παρενόχλησης και την επιβολή της κύρωσης.

121 Επομένως, θα πρέπει να καθοριστεί σε ποιο βαθμό η παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας κλόνισε τη νομιμότητα των διαφόρων προσβαλλόμενων αποφάσεων.

1) Επί της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης

122 Η απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης είναι η πρώτη που εκδόθηκε κατά το πέρας της διαδικασίας η οποία ενέχει παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, όπως η παραβίαση αυτή διαπιστώθηκε ανωτέρω.

123 Η εν λόγω απόφαση, η οποία εκδόθηκε χωρίς ο Πρόεδρος να έχει στη διάθεσή του τα πληροφοριακά στοιχεία και επιχειρήματα που θα μπορούσε να είχε προβάλει η προσφεύγουσα αν, συμφώνως προς την ως άνω αρχή, της είχε παρασχεθεί η δυνατότητα να λάβει γνώση των εγγράφων του φακέλου επί των οποίων προτίθετο να στηριχθεί ο Πρόεδρος, πρέπει να ακυρωθεί.

2) Επί της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση

124 Είναι πρόδηλο ότι η ανωτέρω διαπιστωθείσα παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας κλονίζει επίσης τη νομιμότητα της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση. Πράγματι, η απόφαση αυτή έχει ως βάση της τα προβαλλόμενα πραγματικά περιστατικά παρενόχλησης, των οποίων η διαπίστωση πάσχει λόγω παραβίασης της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

125 Κατά συνέπεια, η απόφαση του Προέδρου σχετικά με την κύρωση πρέπει να ακυρωθεί λόγω παραβίασης της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

3) Επί της απόφασης του προεδρείου του Κοινοβουλίου

126 Το Κοινοβούλιο φρονεί ότι η απόφαση του προεδρείου αφορά μόνον την κύρωση, με αποτέλεσμα να μην ενέχει παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, παραβίαση η οποία βαρύνει μόνον την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης.

127 Υπογραμμίζεται ότι η απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου επιβεβαιώνει την απόφαση του Προέδρου σχετικά με την κύρωση και ότι έχει επίσης ως βάση της τα προβαλλόμενα περιστατικά παρενόχλησης, των οποίων η διαπίστωση πάσχει λόγω παραβίασης της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας. Επομένως, ο παράνομος χαρακτήρας της διαπίστωσης αυτής συνεπάγεται κατ' ανάγκην τον παράνομο χαρακτήρα της απόφασης του προεδρείου του Κοινοβουλίου.

128 Βεβαίως, στην απόφασή του, το προεδρείο του Κοινοβουλίου οριοθέτησε την αποστολή που καλούνταν να ασκήσει στο πλαίσιο της υποβληθείσας κατ' άρθρο 167 του εσωτερικού κανονισμού ένστασης, επισημαίνοντας, στο σημείο 4, αφενός, ότι ήταν «αποκλειστικώς αρμόδιο να επανεξετάσει αυτή καθαυτή την κύρωση» και, αφετέρου, ότι στις αρμοδιότητές του δεν ενέπιπτε η επανεξέταση της «ορθότητας» της απόφασης σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης ή των «πραγματικών περιστατικών» επί των οποίων στηρίχθηκε η απόφαση περί επιβολής κύρωσης.

129 Γεγονός παραμένει πάντως ότι, στο ίδιο σημείο 4 της απόφασής του, το προεδρείο του Κοινοβουλίου παραδέχθηκε ότι εξέτασε το νομότυπο της διαδικασίας η οποία κατέληξε στην έκδοση της απόφασης σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης.

130 Ειδικότερα, το προεδρείο του Κοινοβουλίου σημείωσε ότι, «προκειμένου να καταστήσει αποτελεσματική την προσφυγή, [είχε κρίνει] σκόπιμο να διενεργήσει εξέταση περιοριζόμενη στο ζήτημα αν η ηθική παρενόχληση [είχε] διαπιστωθεί υπό τις προσήκουσες συνθήκες και, πιο συγκεκριμένα, αν η διαδικασία που διεξήχθη δεν ενείχε πρόδηλη πλημμέλεια ικανή να θίξει τη νομιμότητα της απόφασης περί επιβολής κύρωσης».

131 Ομοίως, το προεδρείο του Κοινοβουλίου επισήμανε, στο σημείο 5 της απόφασής του, ότι η διαδικασία δεν βαρυνόταν με κανένα ελάττωμα ικανό να κλονίσει το κύρος της απόφασης σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης και της απόφασης σχετικά με την κύρωση. Ειδικότερα, ανέφερε ότι, «[σ]ε αυτή τη βάση, το [π]ροεδρείο [ήταν] της γνώμης ότι η εκ μέρους του Προέδρου διαπίστωση της ηθικής παρενόχλησης […] έγινε υπό τις προσήκουσες συνθήκες και ότι η διαδικασία που διεξήχθη δεν βαρ[υνόταν] με πρόδηλη πλημμέλεια ικανή να κλονίσει τη νομιμότητα της απόφασης περί επιβολής κύρωσης».

132 Ως εκ τούτου, το προεδρείο του Κοινοβουλίου στήριξε την απόφασή του σε εκτίμηση η οποία, για τους λόγους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 91 έως 114 ανωτέρω, διατυπώθηκε κατά παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

133 Επομένως, η απόφαση αυτή πρέπει να ακυρωθεί λόγω παραβίασης της αρχής αυτής.

4) Συμπέρασμα επί του ακυρωτικού αιτήματος

134 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων και χωρίς να παρίσταται ανάγκη εξέτασης των λοιπών αιτιάσεων που περιλαμβάνονται στον πρώτο λόγο ακυρώσεως, των λοιπών λόγων ακυρώσεως που προέβαλε η προσφεύγουσα, των αιτημάτων της περί προσκόμισης αποδεικτικών στοιχείων και περί πρότασης αποδεικτικών μέσων, και των αιτημάτων της για λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και διεξαγωγής αποδείξεων, συνάγεται το συμπέρασμα ότι πρέπει να ακυρωθούν η απόφαση του Προέδρου σχετικά με την περίπτωση παρενόχλησης, η απόφαση του Προέδρου σχετικά με την κύρωση και η απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου.

Γ. Επί του αιτήματος αντικατάστασης της επιβληθείσας πειθαρχικής κύρωσης με εκείνη που προβλέπει το άρθρο 166, παράγραφος 4, στοιχείο α′, του εσωτερικού κανονισμού

135 Στο αιτητικό του δικογράφου, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο, επικουρικώς, να «διαπιστώσει ότι η επιβληθείσα πειθαρχική κύρωση είναι υπέρμετρη και δυσανάλογη» και «να την αντικαταστήσει με την προβλεπόμενη στο άρθρο 166, παράγραφος 4, στοιχείο α′, του εσωτερικού κανονισμού κύρωση». Η κύρωση που προβλέπει η τελευταία αυτή διάταξη είναι η επίπληξη.

136 Δεδομένου ότι, αφενός, το αίτημα που μνημονεύεται στη σκέψη 135 ανωτέρω είναι επικουρικό σε σχέση με το ακυρωτικό αίτημα και, αφετέρου, το τελευταίο έγινε δεκτό, παρέλκει η διατύπωση κρίσης επί του εξεταζόμενου αιτήματος.

Δ. Επί των καταψηφιστικών αιτημάτων

1. Επί του αιτήματος αποζημίωσης

137 Με το δικόγραφο της προσφυγής, η προσφεύγουσα ζητεί να υποχρεωθεί το Κοινοβούλιο στην καταβολή ποσού 50 000 ευρώ ή μεγαλύτερου ή μικρότερου ποσού που θα καθοριστεί από το Γενικό Δικαστήριο κατά δίκαιη κρίση, λόγω της συμπεριφοράς του Προέδρου του Κοινοβουλίου και των μελών του προεδρείου του. Η κύρωση που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα της προκάλεσε ιδιαίτερη βλάβη λόγω του άδικου χαρακτήρα της και διότι έλαβε δημοσιότητα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης όχι μόνον εντός Κοινοβουλίου, αλλά και εντός των κρατών μελών.

138 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα δηλώνει ότι υπέστη τριών ειδών ζημίες, ήτοι, πρώτον, περιουσιακή ζημία απορρέουσα από την απώλεια της αποζημίωσης διαμονής επί δώδεκα ημέρες και από το γεγονός ότι αναγκάστηκε να αρκεστεί στις υπηρεσίες μίας μόνο διαπιστευμένης κοινοβουλευτικής βοηθού, δεύτερον, ηθική βλάβη απορρέουσα από την υποβάθμιση της εικόνας της λόγω της διάστασης που έλαβε η επιβληθείσα εις βάρος της κύρωση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και, τρίτον, ζημία οφειλόμενη στον αποκλεισμό της από το Κίνημα πέντε αστέρων.

139 Το Κοινοβούλιο φρονεί ότι το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί, κυρίως, ως απαράδεκτο και, επικουρικώς, ως αβάσιμο.

140 Συναφώς, επισημαίνεται κατ' αρχάς ότι η αποκατάσταση της περιουσιακής ζημίας που απορρέει από την απώλεια της αποζημίωσης διαμονής επί δώδεκα ημέρες αποτελεί πιθανό επακόλουθο των συνεπειών που πρέπει να συναχθούν από την ακύρωση της απόφασης του Προέδρου σχετικά με την κύρωση και της απόφασης του προεδρείου του Κοινοβουλίου. Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 266, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το θεσμικό όργανο που εξέδωσε την ακυρωθείσα πράξη είναι εκείνο που οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της ακυρωτικής απόφασης. Στο πλαίσιο της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ της δικαιοδοτικής αρχής και της διοικητικής αρχής, εναπόκειται στο θεσμικό όργανο που εξέδωσε την ακυρωθείσα πράξη να καθορίσει τα μέτρα που απαιτούνται για την εκτέλεση ακυρωτικής δικαστικής απόφασης (βλ. απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2014, Éditions Odile Jacob κατά Επιτροπής, T-471/11, EU:T:2014:739, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

141 Περαιτέρω, όσον αφορά το ότι η προσφεύγουσα αναγκάστηκε να αρκεστεί στις υπηρεσίες μίας μόνο διαπιστευμένης κοινοβουλευτικής βοηθού, διαπιστώνεται ότι δεν είναι αδικαιολόγητη η επιλογή ενός θεσμικού οργάνου να λάβει μέτρα προκειμένου να απομακρύνει τα παραπονούμενα για παρενόχληση πρόσωπα από το πρόσωπο που κατηγορείται για την παρενόχληση αυτή.

142 Κατά τα λοιπά, με τα αιτήματά της, η προσφεύγουσα ζητεί χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

143 Επισημαίνεται συναφώς ότι, κατά τη νομολογία, η ακύρωση παράνομης πράξης μπορεί να συνιστά, αυτή καθεαυτήν, πρόσφορη και, κατ' αρχήν, επαρκή ικανοποίηση κάθε ηθικής βλάβης που έχει τυχόν προκαλέσει η πράξη αυτή (αποφάσεις της 9ης Ιουλίου 1987, Hochbaum και Rawes κατά Επιτροπής, 44/85, 77/85, 294/85 και 295/85, EU:C:1987:348, σκέψη 22, και της 9ης Νοεμβρίου 2004, Montalto κατά Συμβουλίου, T-116/03, EU:T:2004:325, σκέψη 127), εκτός αν ο ενάγων αποδείξει ότι υπέστη ηθική βλάβη η οποία είναι δυνατόν να διαχωριστεί από την παρανομία που δικαιολογεί την ακύρωση και δεν μπορεί να επανορθωθεί πλήρως με την ακύρωση αυτή (απόφαση της 31ης Μαΐου 2018, Korwin-Mikke κατά Κοινοβουλίου, T-352/17, EU:T:2018:319, σκέψη 78).

144 Εν προκειμένω, η ακύρωση των προσβαλλόμενων αποφάσεων πρέπει να θεωρηθεί ως επαρκής ικανοποίηση, κατά μείζονα λόγο διότι η κρίση που διατύπωσε το Γενικό Δικαστήριο επί του λόγου ακυρώσεως ο οποίος αφορά παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας δεν επιτρέπει τη συναγωγή συμπερασμάτων ως προς την ύπαρξη ή μη της παρενόχλησης.

145 Επισημαίνεται δε, επαλλήλως, ότι η προσφεύγουσα δεν εξέθεσε συμφώνως προς τους κανόνες που εφαρμόζονται στην ένδικη διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου τα στοιχεία που μπορούν να θεμελιώσουν ευθύνη του Κοινοβουλίου όσον αφορά την προβαλλόμενη ηθική βλάβη.

146 Κατά πάγια νομολογία, όμως, προκειμένου να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 76, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας, το δικόγραφο με το οποίο ζητείται αποκατάσταση ζημίας που φέρεται να προκλήθηκε από θεσμικό όργανο της Ένωσης πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία τα οποία καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό της συμπεριφοράς που ο ενάγων προσάπτει στο θεσμικό όργανο, τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς και της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη, καθώς και τον

προσδιορισμό του χαρακτήρα και της έκτασης της ζημίας αυτής (βλ. απόφαση της 20ής Ιουλίου 2017, ADR Center κατά Επιτροπής, T-644/14, EU:T:2017:533, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

147 Εν προκειμένω, στο δικόγραφο της προσφυγής, η προσφεύγουσα δεν διευκρίνισε σε τι συνίστατο «η συμπεριφορά [εκείνη του] Προέδρου [του Κοινοβουλίου] και [τ]ων μελών του προεδρείου [του]» στην οποία φέρεται να οφείλεται η προβαλλόμενη ηθική βλάβη ούτε την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της εν λόγω συμπεριφοράς και της βλάβης αυτής. Ούτε εξάλλου εξήγησε ποιες ήταν οι συνέπειες που υπέστη σε προσωπικό επίπεδο.

148 Επιπροσθέτως, δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, «τα αποδεικτικά στοιχεία προσκομίζονται και τα αποδεικτικά μέσα προτείνονται στο πλαίσιο της πρώτης ανταλλαγής υπομνημάτων».

149 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε, με τα παραρτήματα του δικογράφου, τα σχετικά με την ηθική βλάβη της αποδεικτικά στοιχεία, μολονότι τούτα είναι προγενέστερα του δικογράφου αυτού. Συγκεκριμένα, τα διάφορα δημοσιεύματα χρονολογούνται από τον Οκτώβριο του 2018 και η απόφαση αποκλεισμού της από το κόμμα της φέρει ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου 2018.

150 Βεβαίως, κατά το άρθρο 85, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, «[π]ρος υποστήριξη της επιχειρηματολογίας τους, οι κύριοι διάδικοι μπορούν να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία ή να προτείνουν αποδεικτικά μέσα και με τα υπομνήματα απαντήσεως και ανταπαντήσεως, εφόσον δικαιολογήσουν την καθυστέρηση αυτή».

151 Πλην όμως, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν διευκρίνισε τους λόγους για τους οποίους τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε υποβλήθηκαν εκπροθέσμως.

152 Υπό τις συνθήκες αυτές, το αίτημα αποζημίωσης πρέπει να απορριφθεί.

2. Επί των λοιπών καταψηφιστικών αιτημάτων

153 Με το σημείο 63 του δικογράφου, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να «υποχρεώσει το Κοινοβούλιο να λάβει μέτρα ανόρθωσης της ζημίας συνιστάμενα […] στη γνωστοποίηση, σε συνεδρίαση της ολομέλειας του Κοινοβουλίου, της απόφασης που θα εκδοθεί […] και στη γνωστοποίηση της σχετικής πληροφορίας στα σημαντικότερα μέσα πληροφόρησης, με μέριμνα και με έξοδα του Κοινοβουλίου […], καθώς και στην ανάρτηση δημόσιων ανακοινώσεων προς αποκατάσταση της εικόνας της προσφεύγουσας στην κοινή γνώμη». Ομοίως, στο αιτητικό του δικογράφου, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να επιβάλει στον Πρόεδρο την υποχρέωση να δημοσιοποιήσει σε συνεδρίαση της ολομέλειας την πληροφορία σχετικά με την ανόρθωση της ζημίας.

154 Όπως υπογραμμίζει το Κοινοβούλιο, ο δικαστής της Ένωσης δεν δύναται να απευθύνει διαταγές σε θεσμικό όργανο ή οργανισμό της Ένωσης, διότι κάτι τέτοιο θα συνιστούσε σφετερισμό των εξουσιών διοικητικής αρχής (πρβλ. απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2019, HJ κατά EMA, T-881/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2019:5, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

155 Κατά τη νομολογία, η εφαρμογή της ως άνω αρχής όχι μόνο συνεπάγεται την απόρριψη, λόγω αναρμοδιότητας του Γενικού Δικαστηρίου, αιτημάτων διατυπωμένων στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως, με τα οποία ζητείται να επιβληθεί στο καθού θεσμικό όργανο ή στον καθού

οργανισμό η υποχρέωση να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση ακυρωτικής απόφασης, αλλά εφαρμόζεται, κατ' αρχήν, και επί αγωγής αποζημίωσης στο πλαίσιο της οποίας ο ενάγων ζητεί να υποχρεωθεί το θεσμικό όργανο να λάβει συγκεκριμένα μέτρα προς αποκατάσταση της προβαλλόμενης ζημίας (πρβλ. απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2019, HJ κατά EMA, T-881/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2019:5, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

156 Επομένως, πρέπει να απορριφθούν τα λοιπά καταψηφιστικά αιτήματα που συνίστανται «στη γνωστοποίηση, σε συνεδρίαση της ολομέλειας του Κοινοβουλίου, της απόφασης που θα εκδοθεί […] και στη γνωστοποίηση της σχετικής πληροφορίας στα σημαντικότερα μέσα πληροφόρησης, με μέριμνα και με έξοδα του Κοινοβουλίου […], καθώς και στην ανάρτηση δημόσιων ανακοινώσεων προς αποκατάσταση της εικόνας της προσφεύγουσας στην κοινή γνώμη».

IV. Επί των δικαστικών εξόδων

157 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

158 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν οι ηττηθέντες διάδικοι είναι περισσότεροι του ενός, το Γενικό Δικαστήριο αποφασίζει για την κατανομή των δικαστικών εξόδων.

159 Κατά το άρθρο 135 του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν επιβάλλεται για λόγους επιείκειας, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ο ηττηθείς διάδικος φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων του, μέρος μόνον των εξόδων του αντιδίκου ή ότι δεν πρέπει να καταδικαστεί στα έξοδα αυτά.

160 Εν προκειμένω, για λόγους επιείκειας πρέπει να αποφασιστεί ότι, μολονότι τα καταψηφιστικά αιτήματα της προσφεύγουσας απορρίφθηκαν, το Κοινοβούλιο φέρει το σύνολο των δικαστικών εξόδων του και των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η προσφεύγουσα, δεδομένου ότι ηττήθηκε κατά το ουσιώδες μέρος της επιχειρηματολογίας του.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Ακυρώνει την απόφαση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 2ας Οκτωβρίου 2018, με την οποία η συμπεριφορά της Giulia Moi προς δύο εκ των διαπιστευμένων κοινοβουλευτικών βοηθών της χαρακτηρίστηκε ως ηθική παρενόχληση, την απόφαση του Προέδρου του Κοινοβουλίου, της 2ας Οκτωβρίου 2018, με την οποία επιβλήθηκε στην Giulia Moi, λόγω της συμπεριφοράς της προς δύο εκ των διαπιστευμένων κοινοβουλευτικών βοηθών της, η οποία χαρακτηρίστηκε ως ηθική παρενόχληση, κύρωση συνιστάμενη στην απώλεια του δικαιώματός της σε αποζημίωση διαμονής επί δώδεκα ημέρες, και την απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου, της 12ης Νοεμβρίου 2018, επί της ένστασης που υπέβαλε η Giulia Moi στις 16 Οκτωβρίου 2018 συμφώνως προς το άρθρο 167 του εσωτερικού κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.**

2) Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή-αγωγή.

3) Καταδικάζει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

Gervasoni Madise Nihoul

Frendo Martín y Pérez de Nanclares

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 3 Φεβρουαρίου 2021.

(υπογραφές)